

ที่ มท ๐๘๙๓.๓ / ว ๕๓๗

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทุกแห่ง

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้ขอความร่วมมือให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แจ้งแนวทางการจัดการศึกษา แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ที่ ศธ ๐๒๓๔/๑๔๓๒ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ส่งมาพร้อมนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือให้สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแจ้ง หนังสือดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น
ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษาท้องถิ่น
โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๒๑-๒๓ ต่อ ๑๐๙
โทรสาร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๒๑-๒๓ ต่อ ๑๑๒ , ๑๑๓

“ดำรงธรรมนำไทยใสสะอาด”

ที่ ศธ ๐๒๓๔/๑๔

ส่วนแผนและงบประมาณทางการศึกษา
เลขรับ 1144
วันที่ 15 พ.ค. 2552
เวลา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลข 25048
14 พ.ค. 2552
กระทรวงศึกษาธิการ
ด.พ.ม. ๑๐๓๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๕๒

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือบุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย
เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ จำนวน ๑ ชุด
๒. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ฯ จำนวน ๑ ชุด

สำนักประสานแผนและงบประมาณ
เลขรับ ๐๓๓๙๖
วันที่ 14 พ.ค. 2552
กระทรวงศึกษาธิการ

ด้วย คณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหา และแนวทางแก้ไข การไร้สถานะทางกฎหมาย และสิทธิบุคคลในประเทศไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ขอให้กระทรวงศึกษาธิการ แจ้งชักซ้อมความเข้าใจแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา และการออกหลักฐานการเรียนให้กับเด็กหรือบุคคลที่สำเร็จการศึกษาแล้ว เนื่องจากยังมีบางโรงเรียนไม่รับเด็กเหล่านี้เข้าเรียน หรือบางแห่งรับเข้าเรียนแต่เมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษาแล้วไม่ออกหลักฐานการศึกษาให้ รวมทั้งขอให้ความสำคัญเอาใจใส่ในเรื่องการสำรวจจัดทำทะเบียนและเอกสารแสดงตนให้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร โดยขอให้ประสานการปฏิบัติกับสำนักทะเบียนกลาง รายละเอียดดังแนบ

กระทรวงศึกษาธิการ ขอนำเรียนดังนี้

๑. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เห็นชอบการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย ดังนี้

๑.๑ เห็นชอบระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

๑) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ นี้ใช้รับบุคคลเข้าเรียนได้ทั้งที่มีสัญชาติไทย และไม่มีสัญชาติไทย ทั้งการรับเข้าเรียน การลงทะเบียน การออกหลักฐานทางการศึกษา

๒) สามารถเรียนได้ทุกระดับ ตั้งแต่ก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา

๑.๒ การขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย เข้าเรียนได้ทุกระดับประเภท และทุกพื้นที่

/๑.๓ ได้จัดสรร...

๑.๓ ให้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษา ที่จัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย ในอัตราเดียวกันกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้เด็กที่มีสัญชาติไทย

๑.๔ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว ๑๓ หลัก) และจัดทำแนวทางปฏิบัติในการจัดทำในการอนุญาตให้นักเรียน นักศึกษา สามารถเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษา นั้น

๑.๕ ให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้หนีภัยจากการสู้รบ

๒. กระทรวงศึกษาธิการ ได้แจ้งเวียนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษา เข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และมีการประชุมชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้วหลายครั้ง

๓. ปัจจุบันยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ เนื่องจากบางโรงเรียนไม่รับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย เข้าเรียนและบางแห่งรับเข้าเรียนแต่เมื่อเรียนสำเร็จแล้วไม่ออกหลักฐานทางการศึกษาให้

๔. เพื่อให้บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย สามารถมีโอกาสได้เรียน กระทรวงศึกษาธิการเห็นสมควรชักชวนความเข้าใจมายังหน่วยงานท่าน เพื่อให้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาแจ้งหน่วยงานในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

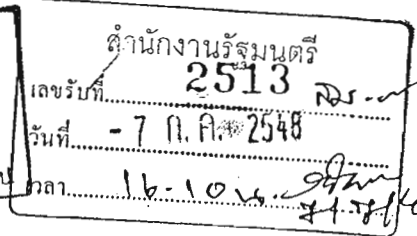
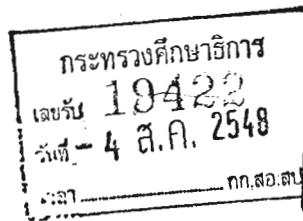
(นายสุรเทพ ตันประเสริฐ)
รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักกิจการพิเศษ

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๖๓๙๘

โทรสาร ๐ ๒๖๒๘ ๖๓๙๙

ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๑๕๕๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗/ กรกฎาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน
นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. (การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐาน
ทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

อ้างถึง หนังสือคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓.๑ ส่วนที่ ๑
ที่ นร ๐๕๐๕(คกก.๓.๑)/๖๗๔๕ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘

ตามที่ได้อธิบายไปชี้แจงหรือส่งผู้แทนไปชี้แจงเกี่ยวกับร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ.
(การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย) ในที่ประชุมคณะกรรมการ
กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ ๓.๑ (ฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) นั้น

ในคราวประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓.๑
(ฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม) เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ได้พิจารณาแล้ว
มีประเด็นอภิปรายและมติ ดังนี้

ประเด็นอภิปราย

๑. เนื่องจากระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการ
รับนักเรียนนักศึกษาเข้ามาเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ใช้มาเป็นเวลานาน สมควรปรับปรุง
ข้อความให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน กล่าวคือ

๑.๑ ปรับปรุงข้อความตามร่างระเบียบข้อ ๘ ให้สถานศึกษาไม่ต้องลงรายงานด้วย
หมึกสีแดงว่าไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรไว้ในหลักฐานทางการศึกษาเฉพาะตัว
ของนักเรียนนักศึกษาเป็นรายบุคคลเพื่อป้องกันมิให้เป็นการแบ่งแยกให้เกิดความแตกต่างขึ้น

๑.๒ ยกเลิกเอกสารแนวปฏิบัติทำระเบียบฯ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดกลุ่มเด็ก
ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย รวม ๙ กลุ่ม คือ บุตรชาวเขา บุตรชาวลาว
ผู้อพยพเชื้อสายไทยจากจังหวัดเกาะกง กัมพูชา เนปาลอพยพ ญวนอพยพ จีนฮ่ออพยพ และ
ผู้หลบหนีเข้าเมืองสัญชาติพม่า เพราะปัจจุบันกลุ่มเด็กเหล่านั้นได้รับการเปลี่ยนแปลงสถานะจากเดิม
ขณะเดียวกันไทยได้เข้าเป็นภาคีเกี่ยวกับอนุสัญญาสิทธิเด็กซึ่งรับรองการคุ้มครองสิทธิของเด็กทุกคน
เรื่องการศึกษาแล้ว

/ดังนั้น ...

ดังนั้น จึงเห็นควรอนุมัติร่างระเบียบฯ ตามข้อเสนอของกระทรวง
ศึกษาธิการ

๒. ควรขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งเดิมเคยจำกัดไว้ให้เฉพาะบางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยในประเทศสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา (ยกเว้นกลุ่มที่หลบหนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็นภาคีอนุสัญญาสิทธิเด็ก และเพื่อให้นักเรียนนักศึกษาเหล่านั้นมีความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อประเทศไทยเพื่อการเสริมสร้างความมั่นคงของชาติในระยะยาวต่อไป ทั้งนี้ ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเร่งรัดดำเนินการตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๘ โดยในยุทธศาสตร์ดังกล่าว ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การกำหนดสถานะและยุทธศาสตร์การให้สิทธิขั้นพื้นฐานแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยได้เป็นอย่างดี

๒.๒ ให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดสำรวจจำนวนนักเรียนนักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ซึ่งผู้แทนกระทรวงมหาดไทยรายงานว่า ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยกำลังจะดำเนินการสำรวจร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เพื่อใช้เป็นข้อมูลจัดทำเลขประจำตัว ๑๓ หลัก แยกเป็นอีกประเภทหนึ่งให้แล้วเสร็จ ภายในกำหนด ๒ เดือน นอกจากนั้นกระทรวงมหาดไทยจะดำเนินการจัดทำบัตรประจำตัวให้แก่ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรในขั้นตอนต่อไปด้วย

๒.๓ ให้กระทรวงกลาโหมสำรวจสถานศึกษาที่ตั้งในหน่วยที่มีข้อจำกัดด้านการรักษาความปลอดภัย และมีผลกระทบต่อความมั่นคงเพื่อประสานงานกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัดนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษาที่เหมาะสม

๓. ควรจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในอัตราเดียวกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย

๔. เนื่องจากขณะนี้ มีนักเรียนนักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย จำนวน ๑,๒๖๙ คนในโรงเรียนเอกชน (ตัวเลขสำรวจในปี พ.ศ. ๒๕๔๘) ซึ่งนับว่ารัฐได้รับประโยชน์จากเอกชนที่ได้ใช้ทรัพยากรของเอกชนมาช่วยจัดการศึกษาของรัฐ ดังนั้น จึงควรอนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมเพื่ออุดหนุนจัดการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษาในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นเงิน ๖.๕ ล้านบาทไปก่อน โดยให้เบิกจ่ายตามจำนวนนักเรียน นักศึกษาที่มีตัวเรียนจริง และเมื่อสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ ตามลำดับแล้วเสร็จ ให้กระทรวงศึกษาธิการรวบรวมเหตุผลและข้อเท็จจริง เพื่อทบทวนมาตรการอุดหนุนงบประมาณรายการนี้ต่อไป

มติคณะกรรมการกลั่นกรองฯ

๑. เห็นควรอนุมัติหลักการร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๕ พิจารณาแล้วดำเนินการต่อไปได้

๒. ให้ความเห็นชอบแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย รวม ๔ ข้อ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการรับประเด็นอภิปรายตามข้อ ๔ ไปดำเนินการด้วย

๓. ให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามยุทธศาสตร์ตามประเด็นอภิปรายข้อ ๒.๑ ให้สัมฤทธิ์ผลโดยด่วน

๔. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเด็ก เช่น กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสภาการศึกษา รับไปพิจารณาดำเนินการออกระเบียบให้สอดคล้องกับร่างระเบียบฯ

๕. ให้หน่วยงานฝึกอาชีพของทุกส่วนราชการยอมรับหลักฐานทางการศึกษาที่ออกให้แก่เด็กตามร่างระเบียบฯ

๖. ให้กระทรวงมหาดไทยรับประเด็นอภิปรายตามข้อ ๒.๒ ไปดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๒ เดือน

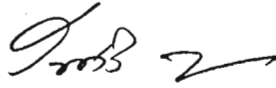
๗. ให้กระทรวงกลาโหมรับประเด็นอภิปรายตามข้อ ๒.๓ ไปดำเนินการโดยด่วนด้วย

/คณะรัฐมนตรี ...

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ อนุมัติตามมติคณะกรรมการ
กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓.๑ (ฝ่ายการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม)

จึงเรียนยืนยันมา และโปรดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ได้ส่ง
ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการในเรื่องนี้ไปเพื่อคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติ
ที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๕ ตรวจสอบพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางโฉมศรี อารยะศิริ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๖ - ๗

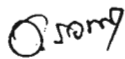
๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

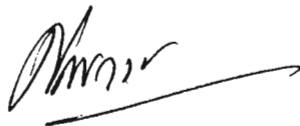
(D997/C/ส)

ทราบ

มอบ สป.

มอบ ผศม. ดำเนินการ

(นายสุภกร วงศ์ปราชญ์)

หัวหน้ากลุ่มกิจการพิเศษ

๗/๘/๕๘

(นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

๗ ก.ค. ๕๘

สร.ศธ.

ส่ง

๘/๘/๕๘

หมายเหตุ: สร.ได้ส่งเอกสารเรื่อง กลุ่มกิจการพิเศษ สป. เพื่อทราบ
ให้เนื่อต้น ดัชนีแล้ว

ที่ ศธ ๐๒๐๘/ ๙๙๙๙

กระทรวงศึกษาธิการ

กทม. ๑๐๓๐๐

๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

เรื่อง การจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ นร ๐๒๐๒/๑๙๕๐ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๓๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย จำนวน ๖๐ ชุด

๒. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึงคณะกรรมการการอุดมศึกษาเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๕ เห็นชอบการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร และเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย ทั้งการรับเข้าเรียน และการออกหลักฐานทางการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา และเห็นชอบระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบฯ ดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา นั้น

กระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่าเนื่องจากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าว จึงได้ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงระเบียบฯ และแนวปฏิบัติและได้จัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการฯ ที่มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ ซึ่งระเบียบฯ และแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย เดิมจัดการศึกษาตามกลุ่มชนชาติ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และระดับการศึกษาไม่เท่าเทียมกันคือบางกลุ่มให้เรียนได้เพียงระดับการศึกษาภาคบังคับ แต่ร่างระเบียบฯ และแนวปฏิบัติใหม่ เป็นการเปิดโอกาสให้ทั้งบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยทุกคนที่อยู่ในประเทศไทยศึกษาได้ทุกระดับการศึกษาทุกประเภท และทุกพื้นที่ (ยกเว้นกลุ่มที่หลบหนีภัยจากการสู้รบ จัดให้เรียนได้ในพื้นที่) อนึ่งเพื่อให้การดำเนินงานจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้ขอความเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเห็นด้วยกับประเด็นที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ดังนี้

๑. การขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย ที่เดิมเคยจำกัดไว้ให้บางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นการเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา ทั้งการรับเข้าเรียน ลงทะเบียน

นักเรียน นักศึกษาและการออกหลักฐานทางการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ ตามร่างระเบียบฯและ
แนวปฏิบัติ

๒. การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้
แก่กลุ่มบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลายในอัตราเดียวกันกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย

๓. ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว ๑๓ หลัก) เกี่ยวกับบุคคลที่ไม่มี
หลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เพื่อประโยชน์ต่อการจำแนกสถานะ รวมทั้งอนุญาตและอำนวยความสะดวก
ความสะดวกให้แก่เด็กและเยาวชนที่มีข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติ หรือมีกฎหมายควบคุมเฉพาะให้จำกัดพื้นที่
อยู่อาศัย สามารถเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษาระดับนั้น โดยไม่ต้อง ขออนุญาต
เป็นครั้งคราว ยกเว้น ผู้หนีภัยจากการสู้รบและบุคคลในความห่วงใย (POC)

๔. ให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัย
จากการสู้รบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

เนื่องจากร่างระเบียบฯแนวปฏิบัติดังกล่าวเกี่ยวข้องกับส่วนราชการหลายหน่วยงาน
เห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา ดำเนินการต่อไปด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอดิศักดิ์ โพธารามิก)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๖๒๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๖๒๑๘

๑๙ พ. ๖๖
รองนายกฯ
ทนาย

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสแก่บุคคลให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๕ และมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา

“หลักฐานทางการศึกษา” หมายความว่า เอกสารอันเป็นหลักฐานทางการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ได้แก่ ทะเบียนนักเรียนนักศึกษา สมุดประจำตัวนักเรียนนักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ ใบส่งตัวนักเรียนนักศึกษา หลักฐานแสดงผลการเรียนรู้ ประกาศนียบัตร หรือเอกสารอื่นใดในลักษณะเดียวกันหรือเอกสารที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็นหลักฐานทางการศึกษา ตามระเบียบนี้

“องค์กรเอกชน” หมายความว่า สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

ข้อ ๕ ให้สถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ ในการที่จะรับเด็กที่อยู่ในวัยการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย การศึกษาภาคบังคับ เข้าเรียนในสถานศึกษา

กรณีเด็กย้ายที่อยู่ใหม่ สถานศึกษาต้องอำนวยความสะดวก และติดตามให้เด็กได้เข้าเรียน ในสถานศึกษาที่ใกล้กับที่อยู่ใหม่

ข้อ ๖ การรับนักเรียนนักศึกษาในกรณีที่ไม่เคยเข้าเรียนในสถานศึกษามาก่อน ให้สถานศึกษา เรียกหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งตามลำดับเพื่อนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา ดังต่อไปนี้

(๑) สูติบัตร

(๒) กรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑) ให้เรียกหนังสือรับรองการเกิด บัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้าน หรือหลักฐานที่ทางราชการจัดทำขึ้นในลักษณะเดียวกัน

(๓) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑) หรือ (๒) ให้เรียกหลักฐานที่ทางราชการออกให้ หรือ เอกสารตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้

(๔) ในกรณีที่ไม่มีหลักฐานตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชน ทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคล ตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้ เป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

(๕) ในกรณีที่ไม่มีบุคคล หรือองค์กรเอกชนตาม (๔) ให้ชักถามประวัติบุคคลผู้มาสมัครเรียน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำลงรายการบันทึกแจ้งประวัติบุคคลตามแบบแนบท้ายระเบียบนี้เป็นหลักฐาน ที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษา

ข้อ ๗ ให้สถานศึกษาจัดเก็บสำเนาเอกสารหลักฐานตามข้อ ๖ (๑) (๒) และ (๓) ซึ่งได้รับรอง ความถูกต้องแล้ว ไว้เป็นหลักฐาน และคืนต้นฉบับแก่ผู้ปกครอง

สำหรับหลักฐานบันทึกแจ้งประวัติบุคคล ตามข้อ ๖ (๔) และ (๕) ให้เก็บต้นฉบับไว้ ที่สถานศึกษานั้น

ข้อ ๘ ในขณะที่นักเรียนนักศึกษายังศึกษาอยู่ในสถานศึกษา เมื่อปรากฏว่ามีหลักฐานตามกฎหมาย ว่าด้วยการทะเบียนราษฎร มาแสดงภายหลัง ให้สถานศึกษาแก้ไขหลักฐานทางการศึกษาให้เป็นไป ตามหลักฐานดังกล่าว โดยถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการนั้น

ข้อ ๙ การบันทึกในหลักฐานทางการศึกษา ให้สถานศึกษาปฏิบัติดังนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นรายบุคคล เช่น สมุดประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ใบส่งตัว ประกาศนียบัตร เป็นต้น ไม่ต้องบันทึกหมายเหตุใด ๆ

(๒) ในกรณีที่เป็นหลักฐานทางการศึกษาเป็นหลักฐานรวมที่ใช้บันทึกข้อมูลของนักเรียน นักศึกษา ทั้งชั้นเรียน หรือจำนวนมากกว่าหนึ่งคน เช่น ทะเบียนนักเรียนนักศึกษา สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ เป็นต้น ให้หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ได้รับมอบหมายบันทึกไว้เฉพาะในสมุดทะเบียนนักเรียนนักศึกษา โดยบันทึกลงในช่องหมายเหตุพร้อมกับลงนามกำกับข้อความว่า “ไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการ ทะเบียนราษฎร”

ข้อ ๑๐ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

จาตุรนต์ ฉายแสง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

บันทึกแจ้งประวัติบุคคล

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....เกี่ยวข้องกับผู้สมัครเรียนในฐานะ.....

อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....โทรสาร.....

ขอแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติบุคคล เพื่อการสมัครเข้าเรียน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน
นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ดังต่อไปนี้

๑. ชื่อ - สกุลผู้สมัครเรียน.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....เกิดที่ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....

จังหวัด.....ประเทศ.....เลขประจำตัวประชาชน.....

๒. ชื่อ-สกุลบิดา.....อาชีพ.....

เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ประเทศ.....เลขประจำตัวประชาชน.....โทรศัพท์.....

๓. ชื่อ-สกุลมารดา.....อาชีพ.....

เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ประเทศ.....เลขประจำตัวประชาชน.....โทรศัพท์.....

๔. ชื่อ-สกุลผู้ปกครอง.....อาชีพ.....

เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....อยู่บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....

ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ประเทศ.....เลขประจำตัวประชาชน.....โทรศัพท์.....

๕. ชื่อองค์กรเอกชนที่ให้การอุปการะผู้สมัคร.....

สำนักงานตั้งอยู่เลขที่.....หมู่ที่.....ต.รอก/ชอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์/โทรสาร.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้แจ้งไว้ข้างต้น เป็นความจริงทุกประการ

รูปถ่าย ผู้สมัคร เข้าเรียน

ลายพิมพ์นิ้วหัวแม่มือขวา หรือหัวแม่มือซ้าย ของ ผู้สมัครเข้าเรียน
--

(ลงชื่อ).....ผู้แจ้ง/ผู้เขียน

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้รับแจ้ง

(.....)

(ลงชื่อ).....ผู้พิมพ์ลายนิ้วมือ

(.....) /พยาน

(ลงชื่อ).....พยาน

(.....)

เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
แนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย
กระทรวงศึกษาธิการ

ความเป็นมาการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๕ เห็นชอบการจัดการศึกษาแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร และเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย ทั้งการรับเข้าเรียน และการออกหลักฐานทางการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษา และเห็นชอบร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานวัน เดือน ปีเกิด ในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบฯ ดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ เป็นต้นมา แล้วนั้น

การดำเนินงาน

๑. กระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่า ในปัจจุบันสถานศึกษาในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้รับนักเรียน นักศึกษาดังกล่าวเข้าเรียนจำนวนประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน ใช้งบประมาณจำนวนประมาณ ๕๖ ล้านบาท ในส่วนของสถานศึกษาเอกชนยังไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณรายหัว จำนวน ๑,๒๖๙ คน ใช้งบประมาณ ๖.๕ ล้านบาท

๒. เนื่องจากสภาพการณ์เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติต่อกลุ่มบุคคลดังกล่าว จึงได้ประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้จัดทำร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ฯ และแนวปฏิบัติที่มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่

ประเด็นเสนอเพื่อพิจารณา ประเด็นหลักดังนี้

๑. การขยายโอกาสทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย ที่เดิมเคยจำกัดไว้ให้บางกลุ่ม บางระดับการศึกษา เป็นการเปิดกว้างให้ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา ทั้งการรับเข้าเรียน ลงทะเบียนนักเรียน นักศึกษาและการออกหลักฐานทางการศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแต่ละระดับตามร่างระเบียบฯและแนวปฏิบัติ

๒. การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอัตราเดียวกันกับค่าใช้จ่ายรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กไทย ซึ่งปัจจุบันได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการดังกล่าวผ่านไปยังสถานศึกษาของรัฐบาลอยู่แล้ว โดยกำหนดเท่ากับอัตราการจัดสรรรายหัวที่รัฐบาลจัดสรรให้แก่เด็กไทย เฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดสรรเงินอุดหนุนประมาณ ๕๖ ล้านบาท เพื่อดูแลจัด

การศึกษาให้แก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย จำนวนประมาณ ๕๐,๐๐๐ คน และ หากร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐาน วัน เดือน ปีเกิดในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนใน สถานศึกษา พ.ศ. ฉบับใหม่นี้มีผลบังคับใช้ จะเปิดโอกาสให้นักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มี สัญชาติไทย ในความดูแลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งปัจจุบันมีจำนวน ๑,๒๖๙ คน ได้รับการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวในอัตราเดียวกันกับนักเรียนที่มีสัญชาติไทย โดยจะต้องใช้ งบประมาณเพิ่มเติมประมาณ ๖.๕ ล้านบาท

๓. ขอให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูล (เลขประจำตัว ๑๓ หลัก) เกี่ยวกับบุคคลที่ ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เพื่อประโยชน์ต่อการจำแนกสถานะ รวมทั้งอนุญาตและ อำนาจความสะดวกให้เด็กและเยาวชนที่มีข้อกำหนด ระเบียบปฏิบัติ หรือมีกฎหมายควบคุมเฉพาะให้จำกัด พื้นที่อยู่อาศัย สามารถเดินทางไปศึกษาได้เป็นระยะเวลาตามหลักสูตรการศึกษาระดับนั้น โดยไม่ต้อง ขออนุญาตเป็นครั้งคราว ยกเว้น ผู้หนีภัยจากการสู้รบ และบุคคลในความห่วงใย (POC)

๔. ให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัย จากการสู้รบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์

ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอขอความเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๙ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานประมาณ สำนักงานสภาความมั่นคง แห่งชาติและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หน่วยงานที่เสนอความเห็นมาให้ ๖ หน่วยงานได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงกลาโหม และกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเห็นด้วยกับข้อเสนอของกระทรวงศึกษาธิการ และมี ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น กระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงมหาดไทยและ สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการควบคุมดูแล ควรจัดการศึกษาให้แก่เด็กไทยให้ครอบคลุม การสนับสนุน งบประมาณรายหัวต้องไม่เป็นภาระและกระทบต่อคนไทย ควรพิจารณาให้เด็กเหล่านี้ที่ยากจนมีโอกาสใช้ เงินกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้ด้วยเพื่อเป็นการไม่เลือกปฏิบัติ ควรเพิ่มชั่วโมงสอนหรือเนื้อหาเป็นกรณี พิเศษเพื่อเสริมสร้างทัศนคติ แนวความคิดรวมทั้งปลูกฝังอุดมการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย ที่เป็นแผ่นดินที่อยู่อาศัย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย
กระทรวงศึกษาธิการ

ประเทศไทยมีกลุ่มคนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งเป็นผู้ที่ไม่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทย และมีสิทธิอาศัยในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยที่เข้ามาอยู่เป็นเวลานานแล้ว ทั้งรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มบุคคลเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง

รัฐบาล โดยการนำเสนอของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 เห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะบุคคล เพื่อให้ทราบว่าทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีสถานะอย่างไร และเป็นการคุ้มครองดูแลด้านสิทธิมนุษยชนต่อกลุ่มคนที่ไม่ได้มีสถานะใด ๆ ซึ่งในยุทธศาสตร์นี้ มีสิทธิขั้นพื้นฐานด้านการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการต้องรับผิดชอบด้วย

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2548 เห็นชอบระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

การรับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเข้าเรียน

1. การลงทะเบียนนักเรียน นักศึกษา เช่นเดียวกับนักเรียนที่มีสัญชาติไทย
2. การออกหลักฐานการศึกษา สามารถออกหลักฐานการศึกษาได้เช่นเดียวกับเด็กไทย เช่น ใบสุทธิ ประกาศนียบัตร หนังสือรับรองความรู้ สมุดประจำตัว (แสดงผลการเรียน) ฯลฯ
3. จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัว เช่นเดียวกับเด็กไทย คือ
4. เรียนได้ทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับอุดมศึกษา
5. เรียนได้ทุกพื้นที่ โดยขออนุญาตออกนอกเขตพื้นที่ได้ตามระยะเวลาของหลักสูตรที่ศึกษา (ระเบียบของกระทรวงมหาดไทย)
6. การจัดการศึกษาสำหรับผู้หนีภัยจากการสู้รบ จัดให้ในศูนย์พักพิง ซึ่งมีรูปแบบการจัดที่หลากหลาย
7. กรมการปกครอง มีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลการให้สถานะบุคคล (เลขประจำตัว 13 หลัก) และการอนุญาตให้นักเรียนออกนอกพื้นที่เพื่อการศึกษา โดยให้รายงานตัวที่จังหวัดปลายทางที่ไปอาศัยอยู่ ซึ่งที่ผ่านมามักต้องกลับไปรายงานตัวที่จังหวัดต้นทางทุก 6 เดือน หรือทุกปี

ดังนั้น บุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย สามารถได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ถึงระดับอุดมศึกษา เรียนได้ทุกระดับการศึกษา ทุกพื้นที่ ได้รับการอุดหนุนรายหัวเช่นเดียวกับเด็กไทย มีกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรี ระเบียบฯ รองรับการดำเนินงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามภารกิจที่รับผิดชอบได้

1. สภาพปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินการของภาครัฐ

1.1 สภาพปัญหาและอุปสรรคจากการบังคับใช้กฎหมาย

จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมาพบว่ายังมีการละเมิดสิทธิในการศึกษาของกลุ่มคนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยอยู่บ้าง ซึ่งสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ ครู อาจารย์ หรือผู้บริหารไม่รู้ หรือไม่เข้าใจกฎหมายว่ากฎหมายภายในของไทยได้ให้การรับรองคุ้มครองสิทธิในการเข้าศึกษากับกลุ่มคนเหล่านี้ เช่นเดียวกับคนสัญชาติไทย

1.2 การไม่อนุญาตให้เข้าเรียน

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ในพื้นที่ที่มีกลุ่มบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ปรากฏว่าสถานศึกษาปฏิเสธไม่อนุญาตให้เข้าเรียน โดยอ้างว่าเด็กเหล่านี้ไม่มีสัญชาติไทย หรือไม่มีเอกสารพิสูจน์ตน จึงไม่สามารถรับเข้าเรียนได้ และสถานศึกษาบางแห่งอ้างว่าจะรับเด็กเข้าเรียนได้ต้องมีหลักฐานจากฝ่ายปกครอง เช่น สูติบัตร หรือสำเนา ทะเบียนบ้านมาแสดงจึงจะรับเข้าเรียน

ในบางกรณี สถานศึกษาถึงแม้จะรับเด็กเหล่านี้เข้าเรียนก็ตาม แต่จะไม่บันทึกชื่อของเด็กลงทะเบียนนักเรียน ซึ่งเป็นเพียงการอนุญาตให้เด็กได้รับการเรียนรู้ร่วมกับเด็กอื่นๆ เท่านั้น ดังนั้นเมื่อจบการศึกษาแล้ว จึงไม่สามารถออกหลักฐานทางการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้ได้

นอกจากนั้น สถานศึกษาบางแห่งอนุญาตให้เด็กที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เรียนได้เพียงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่านั้น ไม่สามารถเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ทั้งที่ตามกฎหมายไม่ได้มีการจำกัดสิทธิเช่นนั้น

1.3 การไม่ได้รับหลักฐานทางการศึกษา

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิเสธสิทธิในการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ไม่เพียงแต่การที่สถานศึกษาไม่อนุญาตให้บุคคลเหล่านี้เข้าเรียนเท่านั้น ในกรณีที่คนเหล่านี้สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้แล้ว แต่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสถานศึกษากลับไม่ออกหลักฐานทางการศึกษาให้ โดยสถานศึกษาบางแห่งอ้างว่า เนื่องจากการที่สถานศึกษาอนุญาตให้เด็กเหล่านี้เข้าเรียนนั้น เป็นการอนุญาตให้ได้รับการเรียนรู้กับเด็กอื่นๆ เท่านั้น ไม่ได้มีการลงชื่อเด็กเหล่านั้นในทะเบียนนักเรียนอย่างถูกต้อง ดังนั้นเมื่อจบการศึกษาแล้วจึงไม่สามารถออกหลักฐานทางการศึกษาให้ได้หรือ

สถานศึกษาบางแห่งอ้างสาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายเป็นเหตุในการปฏิเสธการออกหลักฐานทางการศึกษาให้คนเหล่านี้ เช่น อ้างว่าเด็กไม่มีนามสกุล ต้องขออนามสกุลก่อนจึงจะออกหลักฐานที่เรียกว่า "ใบรับรองผลการเรียน" ซึ่งเป็นเอกสารที่มีอายุการใช้งานเมื่อหมดอายุก็จำเป็นต้องขอใหม่ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อคนเหล่านี้ที่ต้องมาขอเอกสารใหม่อยู่เสมอเมื่อจำเป็นต้องนำไปใช้ในการศึกษาต่อ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ปัญหาส่วนมากเกิดจากความไม่เข้าใจของผู้ปฏิบัติในพื้นที่เพราะการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยนี้เป็นการพลิกประวัติศาสตร์การจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งหากไม่ศึกษาให้เข้าใจจริงๆ จะไม่กล้าดำเนินงาน

จากสภาพของผู้ขาดสิทธิทางการศึกษาและการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว ที่แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่มีผลอย่างมากในการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยเกิดจากการที่ผู้ปฏิบัติงานที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกลุ่มคนเหล่านี้ ทั้งที่มีกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน ซึ่งผู้ศึกษาจะต้องเร่งสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติให้กับผู้ปฏิบัติงานบางกลุ่ม

ประเด็นที่ยังคงต้องดำเนินการต่อเนื่อง/ข้อเสนอแนะ

สืบเนื่องจากการที่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยยังคงประสบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิในการศึกษาในประเทศไทย จึงขอเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา และเพื่อจะได้เป็นแนวทางการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นดังนี้

1. การสร้างองค์ความรู้และการปรับทัศนคติที่ไม่ดีต่อตัวคนไร้สัญชาติ

1.1 การสร้างองค์ความรู้

เนื่องจากสภาพปัญหาที่ทำให้บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยไม่สามารถเข้าถึงสิทธิในการศึกษาได้ เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ และตัวคนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการศึกษาตามกฎหมาย ทำให้ยังมีการปฏิเสธหรือละเมิดสิทธิในการศึกษาของคนเหล่านี้ ดังนั้น แนวทางแก้ไขที่เหมาะสมดังนี้

- สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะมีการดำเนินการเพื่อสร้างองค์ความรู้โดยการอบรมความรู้ และการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับกฎหมายที่รับรองสิทธิในการศึกษาของบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงสิทธิอื่น ๆ ที่คนเหล่านี้พึงมี เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องอันจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างถูกต้องอันจะนำไปสู่การเข้าถึงสิทธิในการศึกษาและสิทธิต่าง ๆ ตามที่กฎหมายรับรอง รวมทั้งเข้าใจแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน

- สำหรับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย จะมีการดำเนินการเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้กับคนเหล่านี้ โดยทั้งองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคประชาชนไม่ควรมีแต่มาตรการแต่

ในเชิงรับ คือคอยแก้ไขปัญหา เมื่อมีการละเมิดสิทธิของคนไร้สัญชาติเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ควรมีมาตรการในเชิงรุกเพื่อเข้าไปให้ความรู้แก่คนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทยให้ทราบถึงสิทธิของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เพราะถึงแม้กฎหมายจะให้การรับรองสิทธิของตน ก็ไม่สามารถเรียกร้อง หรือปกป้องสิทธิของตนเองได้หากได้รับการละเมิดสิทธิจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.2 การปรับทัศนคติ

แม้ว่ากฎหมายจะรับรองสิทธิในการศึกษาของคนไร้สัญชาติไว้ก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่บางส่วนยังมีอคติต่อคนที่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจต่อสังคมไทย ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน เพื่อให้เข้าใจว่าสิทธิในการศึกษานี้เป็นสิทธิมนุษยชน บุคคลทุกคนไม่ว่าจะมีสัญชาติใด หรือแม้เป็นคนไร้สัญชาติ ย่อมมีสิทธิในการศึกษาเช่นเดียวกัน

สำนักงานกิจการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
โทร. 0 2628 6398-9